

m.remissvar@regeringskansliet.se

kopia: anna.cedrum@regeringskansliet.se

cecilie.windspoll@regeringskansliet.se

EU-kommissionens förslag till industriutsläppsportalsförordning och reviderat industriutsläppsdirektiv KOM (2022) 157 och KOM (2022) 156

Diarienummer M2022/00853

Bakgrund

EU-kommissionen ska ersätta förordningen om det europeiska utsläppsregistret E-PRTR med en förordning om en industriutsläppsportal (FIUP). Förändringen sker parallellt med EU-kommissionens revision av EU:s industriutsläppsdirektiv (IED).

IED ställer miljökrav på stora industrier och vissa andra verksamheter och sådana IED-verksamheter kan påverka avloppsreningsverk som tar emot deras avloppsvatten. FIUP i sin tur reglerar vilka miljödata som avloppsreningsverk för minst 100 000 personer och verksamhetsutövare inom många branscher ska rapportera årligen till EU, men rapporteringskrav enligt FIUP återverkar därtill på utsläppskrav som ska ställas på verksamheter enligt IED.

Sammanfattning

Svenskt Vatten stödjer en revidering av IED men anser att EU-kommissionens förslag behöver förbättras. IED:s tillståndskrav behöver också ta bättre hänsyn till den miljö som ska skyddas där verksamheterna bedrivs, möjliggöra flexibla tekniska lösningar för effektiv resursanvändning och klimatnytta och mindre bygga på detaljerad centralstyrning från EU.

Svenskt Vatten föreslår att förslaget under Artikel 1 om ändring av första stycket i Artikel 2 får följande bisats som tillägg i slutet; ”med undantag för avloppsanläggningar som omfattas av EU:s direktiv 91/227/EEG om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse eller senare direktiv som ersätter detta, när reningsverket renar eller tar till vara resurser ur annat externt avfall utan att recipienten påverkas negativt”.

Avloppsreningsverk som tar emot exempelvis toalettavfall från färjor och kryssningsfartyg på Östersjön som annars hade dumpats där, eller tar emot slam från landsbygdens enskilda avlopp eller biologiskt nedbrytbart avfall från livsmedelsindustrin för att rena det eller för att producera biogas som gynnar klimatomställningen, ska inte riskera att dubbelregleras och hindras genom att även IED blir tillämpligt på dem.

Svenskt Vatten föreslår att förslaget till artiklarna 15.1 och 15.4 ändras så att alla verksamheter regleras likvärdigt och utifrån miljöns behov. Våra motiv för detta är;

- förslaget till nytt IED behöver tydligare förhindra att åtgärder mot utsläpp får flyttas från industrier (utsläppskällor) i tätorter till nedströms liggande kommunala avloppsreningsverk.
- när kommunala avloppsreningsverk investerar i allt bättre teknik och mycket kostsam rening av exempelvis läkemedel och organiska miljögifter öppnar förslaget för att allt mer rening flyttas nedströms med sämre miljöskydd som följd.
- IED-verksamheternas kostnader flyttas över på det allmänna, vilket kan påverka konkurrensen mellan företag som finns i respektive utanför tätbebyggelser.

Vi föreslår att förslaget till artikel 18 i IED ställer krav på stora boskapsuppfödare och andra stora djurstallar utsläpp av sjukdomsframkallande mikroorganismer när vattenkvaliteten i en dricksvattentäkt måste skyddas. Ramdirektivet för vatten reglerar inte sådant.

Svenskt Vatten föreslår att artikel 5.1 i FIUP kompletteras med inledande krav på EU-kommissionen som medför att den blir återhållsam med rapporteringsbördorna och med att förändra rapporteringskrav med täta intervall. Kraven enligt punkterna A – F måste begränsas till vad som är särskilt angeläget och relevant för att uppnå EU:s mål.

Data bör efterfrågas kalenderårsvis och minst 12 månader innan insamlingen av data för det första rapporteringsåret ska börja och kraven bör kunna bestå under minst fem kalenderår. Rapportering av vissa data under några få år säger inget om utvecklingen. Samma data som behövs för regelbunden rapportering för att följa upp ett EU-direktiv eller en EU-förordning anser vi får inte efterfrågas, eller efterfrågas med en annan skärning, med stöd av FIUP. Dubbelrapportering måste undvikas.

En punkt under artikel 5.1 bör kräva att sådana ämnen som är reglerade enligt EU:s direktiv om miljökvalitetsnormer inom vattenpolitikens område (2008/105/EG) med följdändringar ska rapporteras. I ljuset av att EU bedömt att ämnena är så angelägna att reglera som miljö-kvalitetsnormer att de till och med kan göra verksamheter otillåtna enligt Ramdirektivets för vatten försämrings- och äventyrandeförbud är det märkligt att punkterna A–F missar ämnena.

Vi föreslår att artikel 14 eller 15 i FIUP ställer krav på EU-kommissionen att noga utreda kostnader och konsekvenser för verksamheter när den föreslår nya rapporteringskrav av ämnen som inte redan är reglerade i något annat direktiv. Konsekvenserna anser vi ska redovisas för EU-parlamentet och Ministerrådet samtidigt med förslaget till rapporteringskrav så att parlamentet och rådet ges förutsättningar att kunna bedöma förslaget och reagera, vilket vi uppfattar är syftet med att de två instanserna ska informeras enligt artikel 15.6. EU:s politiska beslutsfattare ska inte behöva gissa sig till förslagets konsekvenser.

Slutligen föreslår vi att en artikel införs om att sådana IED-verksamheter som kan påverka en dricksvattentäkt ska utreda hur deras utsläpp påverkar vattenkvaliteten vid dricksvattenproducenternas vattenuttag. Informationen ska delges dricksvattenproducenten och den behöriga myndigheten. EU:s nya Dricksvattendirektiv kräver att producenterna ska ta reda på sådana faror, men de måste kunna få tag i sådan information och förorenarna bör ansvara för att ta fram den. Visar det sig att kvaliteten på råvattnet är i fara bör IED ställa extra stränga reningskrav på förorenaren.

Vi lämnar detaljerade synpunkter, kommentarer och förklaringar om ovanstående i bilagan.

Elisabeth Unell
Ordförande
Svenskt Vatten AB:s styrelse

Pär Dalhielm
VD
Svenskt Vatten AB

BILAGA

Synpunkter på förslaget till Industriutsläppsdirektiv

Det är särskilt positivt att EU-kommissionen lyfter fram att föroreningar ska åtgärdas där de uppstår vilket är uppströms vid källan och inte nedströms i det kommunala avloppsreningsverket. Vi konstaterar att förslagen måste förbättras betydligt om IED ska få den effekten.

IED:s tillståndskrav behöver också ta bättre hänsyn till den miljö som ska skyddas där verksamheterna bedrivs, möjliggöra flexibla tekniska lösningar för effektiv resursanvändning, cirkularitet och klimatnytta och mindre bygga på detaljerad centralstyrning från EU.

Artikel 15 är dessvärre så utformad att ansvar och kostnader får förskjutas från förorenarna till skattebetalarna eller till de kommunala avloppsreningsverkens avgiftskollektiv. Då blir miljöskyddet sämre, påverkan på miljön kan inte följas upp samtidigt som konkurrensförhållandena mellan verksamheter som finns i respektive utanför tätbebyggelser kan påverkas. IED-verksamheter i tätbebyggelser gynnas på ett olämpligt sätt. Sverige är generellt mer glesbefolkat än flertalet EU-länder.

Svenskt Vatten välkomnar också avsikten att krav i IED på vad som utgör bästa tillgängliga teknik ska ta hänsyn till föroreningar som enligt EU:s vattenlagstiftning är riskfyllda för miljön och människors hälsa liksom att IED ska gynna en effektiv resursanvändning. Förslaget till FIUP behöver kompletteras om IED ska hamna i linje med avsikten.

Nedan kommenterar vi förslag till bestämmelser som har betydelse för de kommunala avloppsreningsverken.

Artikel 1

Kommissionens förslag till ändring

Artikel 2 i IED handlar om IED:s tillämpningsområde och under artikel 1 föreslås ändringar av första stycket i artikel 2 i nuvarande IED. Tillämpningsområdet preciseras genom hänvisningen till kapitlen II - VIa i IED.

Övriga EU-regler och Svenskt Vattens kommentar

Ingenstans i reglerna om tillämpningsområdet för IED nämns avloppsanläggningar för tätorter. Sådana avloppsreningsverk har miljöskydd som syfte och IED:s regler om bästa teknik m.m. i industriverksamheter kan inte tillämpas på dessa då varje avloppsreningsverk är unikt genom sina vitt skilda lokala förutsättningar. IED är därför inte avsett att kunna tillämpas på avloppsreningsverk och så bör det förbli. Avloppsreningsverk bör fortsätta regleras genom EU:s avloppsdirektiv.

Avloppsdirektivets artiklar 2.3, 11 och bilaga 1C reglerar att industriavloppsvatten inte får störa avloppsreningen, miljön och slammets kvalitet. Enligt Sveriges lag om allmänna vattentjänster har kommunerna skyldighet att ta emot och rena avloppsvatten från hushåll men inte från industrier eller industriområden, men de tar ändå emot industrispillvatten från till exempel hamnar när de kan göra det utan störningar på driften eller i miljön.

Det finns avloppsreningsverk som förutom att ta emot och rena avloppsvatten också behandlar externt avfall. Ett vanligt exempel är slam och latrin från enskilda avlopp.

Ett annat vanligt exempel är att samröta biologiskt nedbrytbart avfall från restauranger eller livsmedelsindustrin i samma rötkammare som slammet från reningsverket för att framställa biogas. Den rötade produkten kan ersätta mineralgödsel. När restprodukterna kommer till reningsverket via ledningsnätet betraktas de inte som avfall men belastar ledningsnätet och reningsprocessen, som blir mindre effektiv. När samma restprodukter istället transporteras med bil till reningsverket för rötning utan att belasta ledningarna och reningsprocessen klassas reningsverket plötsligt som en IED-verksamhet.

Varje IED-klassning av avloppsreningsverk som faller under Avloppsdirektivet är onödig och tämligen meningslös. Den skapar byråkrati vid tillståndsprövning, tillsyn och EU-rapportering utan miljönytta bara för att regler måste tillämpas på verksamheter som de inte varit avsedda för. Svenskt Vatten känner till att IED-klassningar görs och vi har uppgifter från medlemmar om att klassningen tyvärr är vanlig, men vi har själva inte kunnat verifiera hur vanliga de är.

EU-kommissionen har aviserat att det kommande reviderade Avloppsdirektivet kommer ställa högre krav på klimatneutralitet, energieffektivitet och avloppsrening, vilket en onödig IED-klassning bara gör till ett tyngre och krångligare arbete.

Ett tredje exempel är s.k. toalettavfall från kryssningsfartyg som hamnen måste ta emot på grund av internationella regler mot dumpning i havet. På orter där inga risker uppstår för avloppsreningen eller för kvaliteten på reningsverkets slam eller i miljön kan VA-verksamheten tillåta hamnen att skicka toalettavfallet vidare i det kommunala avloppsnätet för rening i ortens avloppsreningsverk. När detta inte går måste toalettavfallet tas om hand enligt regelverken för avfall.

Det har aldrig varit meningen och medför inga fördelar när sådana insatser som är positiva för miljön, klimatet och energi- och resurseffektiviteten omvandlar reningsverk under EU:s avloppsdirektiv till att också vara IED-verksamheter.

EU-kommissionens förslag till ändring av artikel 14 riskerar dessutom innebära att ett reningsverks utsläppsvillkor kommer styras via FIUP, som utgår från EU-kommissionens och den Europeiska miljömyndighetens statistikbehov, istället för att styras av recipientens behov av skydd. All sådan onödig styrning måste försvinna.

Svenskt Vattens förslag till förändring av EU-kommissionens ändringsförslag

Artikel 1: Förslaget i artikeln om ändring av första stycket i Artikel 2 bör undanta avloppsreningsverk genom att kompletteras med följande tillagda bisats sist i meningen - ”med undantag för avloppsanläggningar som omfattas av EU:s direktiv 91/227/EEG om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse inklusive direktiv som ersätter detta när reningsverket tar emot och renar annat externt avfall utan att reningen eller miljön påverkas negativt.”

Ordet avloppsanläggning inkluderar både ledningsnätet och avloppsreningsverket.

Artikel 15

Förslagen till artikel 14 och 15 behöver analyseras tillsammans om konsekvenserna ska bli synliga och vår analys ger oss anledning att föreslå ändringar i artikel 15.

Svenskt Vatten framhåller att tätbebyggelser inte får vara samhällszoner med lägre miljökrav. Varje verksamhet - i eller utanför tätbebyggelser - bör ta ansvar för sina egna utsläpp genom en EU-lagstiftning som ställer likvärdiga grundkrav på verksamheter av samma slag. Om reningsverk ges möjlighet att få kompensera för lägre reningskrav på en IED-verksamhet öppnar lagstiftningen för att kunna flytta ansvar nedströms. Då fördelas kostnader om på ett sätt som inte följer EU:s principer för miljölagstiftning, inklusive principen att förorenarens ska betala. När principerna inte följs försvåras EU:s gröna omställning och en cirkulär ekonomi av att föroreningar tillåts förstöra annars återanvändbara resurser.

Kommissionen skriver att den grundar sitt förslag till nytt IED på artikel 192 i EU-fördraget om unionens funktionssätt. Genom den artikelns hänvisning till artikel 191 är förslaget inte förenligt med fördragets krav på hur EU ska lagstifta eftersom artikel 191.2 lyder:

Unionens miljöpolitik ska syfta till en hög skyddsnivå med beaktande av de olikartade förhållandena inom unionens olika regioner. Den ska bygga på försiktighetsprincipen och på principerna att förebyggande åtgärder bör vidtas, att miljöförstöring företrädesvis bör hejdas vid källan och att förorenaren ska betala.

Svenskt Vattens förslag till att förändra EU-kommissionens förslag till artikel 15

Artikel 15.1: Punkterna (a) – (d) i förslaget bör avgränsas till att gälla externa reningsverk avsedda för rening av industriellt avloppsvatten, exempelvis när industrier går samman i ett gemensamt reningsverk eller en industri köper extern rening hos en annan industriidkare.

Ett nytt stycke bör sedan läggas till om att enbart punkterna (a) och (b) ska tillämpas när verksamheten ansluts till ett avloppsreningsverk som omfattas av EU:s avloppsdirektiv. Punkten a) bör även kompletteras så att en verksamhet som ansluts till avloppsreningsanläggningen inte får förhindra möjligheterna för reningsverket att återföra resurser.

Därtill behövs en ny punkt (e) som genom hänvisning till Artikel 18 i IED bör reglera att IED-verksamheters utsläpp inte får medföra att ramdirektivets mål och miljökvalitetsnormer inte följs. Den nya punkten behövs eftersom reningsverk för avloppsvatten från tätbebyggelser inte kan rena alla föroreningar och föroreningar som kan renas kan inte renas till 100 %. Då medför hög industriell belastning på reningsverket större utsläpp vid den reningsgrad som är möjlig. Kriteriet om att påverkan på miljön inte får öka när reningen skjuts nedströms är välment men går inte att kontrollera.

Artikel 15.4 bör inte medge undantag från kravet på bästa möjliga teknik åt en IED-verksamhet som är ansluten till ett sådant reningsverk som Avloppsdirektivet reglerar, om ett undantag skulle innebära problem för reningsverket eller för EU:s vattenkvalitetskrav eller för reningsverkets möjligheter att återcirkulera vatten och andra resurser till samhället. T.ex. är det inte rimligt att reglerna om försämringsförbud efter EU-domstolens Weserdom om Ramdirektivet för vatten tillämpas på reningsverket nedströms tätbebyggelsen. Det vore förödande för vattenmiljön att tillåta att en IED-verksamhet i tätbebyggelsen riskerar orsaka förbud för avloppsreningsverket, som ska rena allt avloppsvatten från tätbebyggelsen.

EU-kommissionens förslag till Artikel 15

Kommissionen föreslår i artikel 15.1 andra stycket i IED att effekten av att en IED-verksamhet ansluts till ett externt kommunalt avloppsreningsverk ska beaktas när tillståndets gränsvärden sätts, om utövaren av reningsverket säkerställer att (a) reningsverkets drift, (b) arbetsmiljön inte störs, (c) reningsverket är konstruerat och utrustat för att minska utsläppen av de listade ämnena i FIUP samt (d) den totala belastningen på miljön inte ökar jämfört med i en IED-verksamhet som inte är ansluten.

Svenskt Vattens kommentar på EU-kommissionens förslag och motiven för vårt förslag

Dagens avloppsreningsverk är konstruerade för att rena fosfor, kväve och biologiskt lätt nedbrytbara ämnen. Anslutna verksamheter som släpper ut sådana ämnen kan även släppa ut andra och oönskade ämnen och dessa behöver inte vara reglerade i FIUP eller annan EU-lagstiftning. Det innebär att med dagens reningsteknik i reningsverken öppnar andra stycket i artikel 15.1 för försämrade cirkularitet och mindre effektiv användning av samhällets resurser när dessa blir förorenade av kemikalier. Då påverkas vattenmiljön och reningsverkens avloppsslam negativt. Slammet innehåller närings- och mullämnena som behövs i jordbruket.

Kraven i artikeln 15.1 förutsätter att det inte ska bli någon skillnad på utsläppsresultatet om IED-verksamheten tillgodoräknar sig reningsverkets rening, men det kommer inte gå att kontrollera att den förutsättningen följs. Halterna av många ämnen kan inte alltid mätas när de släpps ut från ett externt kommunalt avloppsreningsverk som renat dem, men ämnena är mätbara när de släpps ut uppströms i ett mer koncentrerat avloppsvatten från en IED-verksamhet som renat dem. När ämnena senare når reningsverket har tillförseln av allt annat avloppsvatten från tätbebyggelsen kraftigt spätt ut halterna, som för många ämnen kommer ligga under analysmetodernas detektionsnivåer.

De gånger utgående halter från reningsverket går att analysera för vissa ämnen kommer kostnaderna för analyserna bli högre än när samma ämne kontrolleras i IED-verksamhetens mer koncentrerade utsläpp. Det är mycket dyrt att analysera organiska ämnen. Kostnaderna för kontrollen förskjuts, i strid med principen om förorenarens betalningsansvar, från IED-verksamheten till det offentligt finansierade reningsverket.

I takt med att avancerad rening (läkemedelsrening) av organiska ämnen införs öppnar förslaget för industrier med utsläpp av miljöfarliga organiska föroreningar att kunna tillgodoräkna sig avloppsreningsverkets rening, som i många länder kan ha utvecklats, införts och ofta drivs genom offentlig finansiering.

Det är sannolikt att EU:s avloppsdirektiv (AvlD) kan komma att ställa krav på avancerad rening av organiska ämnen. EU-parlamentet uttalade i december 2020 en sådan förväntan och lyfte även fram att åtgärder bör vidtas vid källan samt att det bör vara den som tillverkar och importerar ämnena som ska finansiera reningen genom principen om att förorenaren ska betala bör utvidgas.¹

Artikel 18

Svenskt Vattens förslag

Strängare krav på utsläppare bör även ställas när sådana behövs för att skydda vattenkvaliteten i en dricksvattentäkt med avseende på sådana parametrar som inte är en miljökvalitetsnorm, exempelvis sjukdomsframkallande mikroorganismer. Detta för att Kommissionen bedömer det angeläget att reglera utsläpp från stora boskapsuppfödare och djurstallar varför förslaget till nytt IED ska utökas till även sådana verksamheter.

Inför en ny artikel i IED om dricksvattenskydd

EU:s nya Dricksvattendirektiv kräver att producenterna ska analysera sådana risker i dricksvattentäktens tillrinningsområde som hotar råvattnets kvalitet. För att klara uppgiften måste de kunna få tag i information om utsläpp som kan innebära risker. Därför bör IED-verksamheter som kan påverka en dricksvattentäkt bli skyldiga att utreda hur deras utsläpp påverkar råvattenkvaliteten där dricksvattenproducenterna hämtar sitt vatten. Information ska delges dricksvattenproducenten och den myndighet som är behörig för riskbedömningen enligt Artikel 8 i Dricksvattendirektivet. Visar det sig att kvaliteten på råvattnet är i fara bör IED ställa extra stränga reningskrav på förorenaren.

Enligt principen om att förorenaren ska betala i Artiklarna 192 och 191 i EU:s fördrag om unionens funktionssätt, som Kommissionen hänvisar till i sitt förslag till nytt IED, bör förorenaren ta fram uppgifterna och inte dricksvattenproducenten.

Synpunkter på förslaget till förordningen om en industriutsläppsportal (FIUP)

Vi vill inledningsvis framhålla att rapporteringsbördorna måste hållas nere och fokusera på ämnen och andra data som är mest relevanta och angelägna att rapportera.

FIUP kommer bara reglera en delmängd av allt som ska rapporteras. EU-kommissionen begär dessutom in data om utsläpp och andra uppgifter som följer av vad AvlD reglerar. Exempelvis begär EU-kommissionen utsläppsdata från alla reningsverk >2000 pe (ca 430 st i Sverige), temperaturuppgifter på kalla avloppsvatten, storleksdata om tätbebyggelsen och reningsverket m.m. Här behöver koordineringen med det kommande avloppsvattendirektivet bli bra.

¹ Punkterna O och AA.21 i P9 TA-PROV (2020)0377; Implementation of the EU water legislation, European Parliament resolution of 17 December 2020 on the implementation of the EU water legislation (2020/2613(RSP))

Framtagning av data kan påverka en lång arbetskedja hos en verksamhetsutövare med kostnader och personalbehov i varje led längs kedjan - från provtagning, provförvaring, provtransporter och ämnesspecifika provanalyser till kvalitetssäkring och resultatanalys, sammanställning och inmatning i datasystem. Exempelvis kan bara en enda analys vid ett tillfälle av ett enda organiskt ämne kosta 20 000 till 25 000 SEK. Då är alla andra kostnader för provtagning, transporter och administration m.m. exkluderade.

Andra slags uppgifter – som Kommissionen beskriver kan behövas för att kontextualisera data om utsläpp och resursanvändning - finns inte alltid att tillgå och måste tas fram genom nya arbetsinsatser, eller finns sådana uppgifter utifrån lokala behov men med en annan avgränsning eller skärning än den som motsvarar EU-kommissionens behov. Då måste verksamhetsutövaren göra om eller komplettera data som de har för att göra uppgifterna inmatnings- och rapporteringsbara.

Exempel på sådana andra slags data som tidigare har begärts in är uppgifter om kostnader för investeringar och drift och om planerade investeringar för reningsverk och avloppsledningsnäten, som kan sträcka sig över kommun- och länsgränser med ansvar fördelade på olika huvudmän, bolag, kommunalförbund eller förvaltningar.

Artikel 5

Svenskt Vattens förslag

Artikeln bör kompletteras med ett krav på Kommissionen om att;

- ämnen reglerade i EU:s direktiv om miljökvalitetsnormer inom vattenpolitikens område (2008/105/EG) med följdändringar ska rapporteras
- data ska efterfrågas kalenderårsvis och minst 12 månader innan insamlingen av data för det första rapporteringsåret ska börja.
- kraven på rapportering får därefter inte utökas under minst fem kalenderår.
- samma data som behövs för regelbunden rapportering enligt ett EU-direktiv eller EU-förordning får inte efterfrågas också med stöd av den här förordningen eller med en annan skärning med stöd av den här förordningen.

EU-kommissionens förslag med Svenskt Vattens kommentarer

Svenskt Vatten anser att förslaget missar det som är användbart och relevant, exempelvis ämnen som är reglerade i EU:s direktiv (2008/105/EG) om miljökvalitetsnormer inom vattenpolitikens område, trots att artikel 5 öppnar för omfattande krav på rapportering.

Reningsverk för minst 100 000 pe ska varje år rapportera data enligt (a) - (f) och om utsläpp av en rad ämnen om utsläppen överstiger reglerade tröskelvärden i bilaga II.

(a) utsläpp till luft av olika ämnen.

Kommentar: Ett reviderat AvLD kan komma att reglera utsläpp av klimatgaser som t.ex. metan och lustgas. Dubbelrapportering eller annan skärning eller finindelning för flera olika behov bör undvikas.

(b) avfallsmängder ämnade för återvinning eller omhändertagande, om avfallet flyttas utanför vad som är verksamheten gräns.

Kommentar: Svenskt Vatten uppfattar att kravet omfattar slam, som reningsverk inför kommande spridning kan lagra utanför fastigheten som reningsverket finns på i syfte att hygienisera slammet liksom slam som omhändertas slutligt av någon annan aktör.

Att bara rapportera hur många ton slam som lämnat reningsverkets fastighet blir meningslösa data att göra statistik av eftersom statistiken inte kommer kunna användas till något. Ska statistiken bli meningsfull krävs mer data om vilka slam som är ämnade för olika syften, slutdestinationer m.m. Det måste också vara möjligt att rapportera sådant som efterfrågas, ett exempel på omöjliga rapporteringskrav är när slam från avloppsreningsverk rötats tillsammans med livsmedelsrester går det inte att skilja vilka mängder som har sitt ursprung i Avloppsdirektivet, Slamdirektivet respektive i Avfallsdirektivet eller i IED. Kostnaderna för att ta reda på sådant kan bli mycket höga om rapporteringen av data inte ska bygga på rena gissningar och usel oanvändbar datakvalitet och arbetet kan bli mycket komplicerat. Problemet torde se lika ut för allt avfall.

Frågor som rör slam kan komma att regleras i ett reviderat AvlD, och EU:s slamdirektiv från 1986 ska med största sannolikhet också ses över, men det saknas ännu en tidplan för den översynen. Slamdirektivet reglerar redan spridning av slam och data om sådana ska rapporteras särskilt. Dubbelrapportering eller andra skärningar av samma data för flera behov bör undvikas.

(c) föroreningar i spillvatten som ska renas eller som omfattas av regler i EU-lagstiftning.

Kommentar: Svenskt Vatten uppfattar att rapporteringskrav kan komma att avse en lång rad föroreningar i slam och spillvatten samt föroreningar i dagvatten om EU:s kommande AvlD vidgas till att omfatta dagvatten, vilket EU-parlamentet önskat.²

(d) användning av vatten, energi och råvaror.

Kommentar: Svenskt Vatten uppfattar att vatten kan avse t.ex. spolvatten för rengöring av avloppstunnlar och råvaror kan avse kemikalier för rening och slambehandling. Det är oklart om energi kan avse både egenproducerad och inköpt energi eller bara inköpt. EU:s taxonomi reglerar redan energifrågor och det verkar ett reviderat AvlD också komma att reglera. Dubbel- eller trippelrapportering eller andra skärningar för flera behov bör undvikas.

² Punkterna AA14 och AA28 i resolutionen som framgår av fotnot 2.

(e) Uppgifter för att kontextualisera data som rapporteras enligt punkterna (a) – (d), inklusive data om produktionsvolym, antal anställda drifttid och olyckshändelser som medfört utsläpp

Kommentar: Svenskt Vatten uppfattar att punkten blir gränslös genom begreppet kontextualiserar. Data om vad som inkluderas kan avse vad som helst som kan bli svårt eller dyrt att ta reda på, komplettera eller göra om. Vad som kontextualiserar är föränderligt behov som kan se olika ut varje år. Varje gång behoven ändras ska verksamhetsutövarna ta in nya data som de inte själva behöver eller måste de komplettera eller göra om egna data för att göra dessa rapporteringsbara.

Föränderliga rapporteringskrav är dyrare och svårare att leva upp till än sådana som består över tid och blir större när ändringsfrekvensen ökar. Då sjunker kvaliteten snabbt.

(f) information om anläggningen också är reglerad av AvlD 91/271/EEC.

Kommentar: Det framgår av AvlD att reningsverk över 100 000 pe omfattas av AvlD. Det behövs ingen extra rapportering om en självklarhet.

Artiklarna 14 och 15

Svenskt Vattens förslag

Krav på EU-kommissionen bör införas i artikel 14 eller 15 att den ska noga utreda kostnaderna för verksamheter som åläggs nya krav med att ta fram, kvalitetssäkra, komplettera, administrera eller göra om data om ämnen och andra data som andra direktiv inte redan reglerar.

Kostnaderna anser vi ska redovisas för EU-parlamentet och Ministerrådet samtidigt med att förslaget till bindande lagstiftning annonseras för parlamentet och rådet enligt vad som står i förslaget till artikel 15.6.

Svenskt Vattens kommentar på EU-kommissionens förslag

Kommissionen ges rätt att meddela bindande lagstiftning om vilka fler verksamheter som ska rapportera och om rapportering av data om fler utsläppta ämnen som regleras i bland annat EU:s EQS-direktiv under Ramdirektivet för vatten eller i EQS-direktivets bevakningslista.

Vi ser en risk för att bördorna ökar när EU-parlamentet och Ministerrådet på detta vis släpper EU-kommissionen fri att utan yttre begränsningar öka rapporteringskraven för att kommissionen själv, eller i samförstånd med EU:s miljömyndighet EEA, anser sig behöva mer data för statistikändamål och allmän uppföljning av medlemsländernas miljöarbete utanför befintlig EU-lagstiftning.

Listorna i olika direktiv över reglerade ämnen ses regelbundet öka och antalet ämnen ökar successivt. För närvarande diskuteras exempelvis om PFAS och läkemedlen diklofenak och ibuprofen ska listas samt några ämnen till. Nya ämnen flyttas ibland upp eller tas bort från bevakningslistan när nya ämnen tillkommer. Kostnader för att provta och analysera PFAS, läkemedel och andra organiska ämnen är höga och återkommande ändringar i listorna fordrar att verksamhetsutövare i samma takt måste ändra rutiner för att provta och handla upp laboratorieanalyser.

Det är därför positivt att Artikel 15 ger EU-parlamentet eller Ministerrådet möjlighet att återkalla EU-kommissionens rätt att lagstifta om datarapporteringen. Parlamentet och Ministerrådet ska då reagera inom två månader, men det är inte bra att Kommissionen saknar skyldighet att lämna underlag som kan ge Parlamentet eller Ministerrådet anledning att reagera. Artikel 15.4 hänvisar till ett dokument som inte är bindande för Kommissionen och som är otillräckligt specifikt.